

Učinkovitost pri razvijanju in ohranjanju narodne identitete je osnovni kriterij pri razpravi glede porazdelitve sredstev

Med tolikimi skrbmi, ki zadevajo našo narodno skupnost še posebno v tem času, je že dalj časa v ospredju vprašanje porazdelitve finančnih sredstev. Tematika je zelo obširna in jo lahko obravnavamo iz različnih zornih kotov. Pri tem vprašanju je vključena tudi cela vrsta subjektov, ki zadevajo tako civilno družbo kot tudi politiko. Navsezadnje so ravno finančna sredstva tisto področje, kjer se ta dva svetova najbolj srečujeta in prepletata.

Vtis imam, da smo zašli v obdobje, ko je vse skupaj pod vprašajem. Že drugo leto smo se morali pošteno namučiti, da smo ohranili kolikor toliko nespremenjeno vsoto sredstev, ki nam jih Italija namenja. Precej problematično se kaže tudi naslednje leto, ko naj bi napovedano krčenje s strani italijanske vlade doseglo dobrih dva milijona evrov. To bo seveda še dodatno poglobilo krizna stanja, ki so že prisotna v naši sredi. Zato je povsem na mestu vprašanje: kako bomo znali to krizno stanje prebrestiti?

Gotovo spada v ta sklop tudi problematika vodenja naših organizacij in društev. Predvsem se tu poraja moralno vprašanje glede določenih izbir, ki so bile narejene v popolni avtonomiji neke organizacije, sedaj pa, ko je ta zašla v finančne težave, je postal ta problem skupen, za celotno skupnost. Pri tem ne gre za nobeno skrivanje ali odklanjanje odgovornosti, gre za to, da mora biti skupnost soudeležena, tudi ko so stvari pozitivne in ne samo tedaj, kadar gori.

Prepričan sem, da nam ne sme zmanjkati poguma. Bili so že hujši časi in so jih naši predniki znali premostiti - zakaj ne bi tega zmogli tudi mi? Gotovo bodo potrebne žrtve, a v tem se bo izkazala zrelost naše narodne skupnosti, oz. če je res še taka. Po drugi strani je res - in si pred tem ne smemo zatiskati oči - da je naša skupnost v preteklosti razpolagala s sredstvi in strukturami, ki bi nam bile danes še kako v pomoč, a jih je žal negospodarno ravnanje potisnilo v propad. Torej dobrih in slabih

primerov je več kot dovolj, da si lahko pripravimo primerne protikrizne ukrepe.

Protikrizni ukrepi so sicer sami na sebi precej tehnično in politično vprašanje. Pred tem pa se postavlja problem same identitete naše narodne skupnosti. Tu ne mislim le na narodno identiteto, temveč na zavedanje o samemu sebi, za kar pa se bojim, da je šibko, to pa ni najboljša popotnica. In če je tako, potem lahko nad razvojem v bodočnosti resnično gledamo z zaskrbljenostjo.

V zadnjih mesecih sem se potrudil, da bi prebral vsako poročilo oz. članek, ki zadeva krizna stanja naših ustanov, organizacij ali društev. Iz vsega prebranega se z lahkoto ugotovi, da je glavni problem ohranjanje zaposlenih, ki po eni strani zagotavljajo vsaj minimalno kakovost, po drugi strani pa nastajajo pri tem stroški, na katere je težko vplivati. Zaradi tega je to seveda pomemben kriterij pri dodeljevanju sredstev. Gotovo pa ni in ne more biti edini.

Za našo narodno skupnost je krizno stanje lahko velik izziv h prenovi ali pa velika skušnjava, da zaidemo v še večje brezno. Slednje se lahko zgodi, če bomo začeli med seboj tekmovati, kdo si bo zagotovil zadostna sredstva za sebe, ne glede na to, kako bo z drugim. Kako bomo izšli iz takega stanja, si ne upam nakazati.

Raje stavim na pozitivno razmišljanje in si javno zastavim vprašanje, kakšen je smisel ali, če hočete, glavni cilj naše organizirane družbe? Osebo ne najdem drugega odgovora kot prepričanje, da je to ohranjanje naše narodne skupnosti in njen vsestranski družbeni razvoj. K temu so tudi usmerjena vsa sredstva, ki jih kakorkoli prejmemo. Zaradi tega moramo v razpravo glede porazdelitve sredstev vključiti tudi učinkovitost ohranjanja narodne identitete, ki je širši pojem od ohranjanja in poznavanja slovenskega jezika, saj gre pri tem za zavedanje o samem sebi, o osebni in skupni zgodovini, o prostoru in času ter o poslanstvu, za katerega smo kot narodna skupnost poklicani, da ga udeležimo.

Prav tako bo v razpravi o porazdelitvi sredstev prišlo na dan vprašanje prostovoljnega dela. Mimgrede naj omenim, da je leto 2011 proglašeno kot Evropsko leto prostovoljstva. Sicer je ta vidik zelo obširen in bi zahteval več prostora. Želim pa poudariti, da predstavlja prostovoljno delo, ki se v naši skupnosti udejanja na različne načine, od zborovskega petja do športnega in rekreativnega delovanja, tisto neodložljivo prisotnost »na terenu«, kateri se naša narodna skupnost ne more in ne sme odreči. Tukaj ne gre samo za organiziranje neke pobude. Gre predvsem za zbiranje ljudi, za ohranjanje skupnosti, za razvijanje odnosov, za gojenje pripadnosti. Vsega tega ni mogoče uresničevati iz uradov ali za računalnikom. Za vse to skrbijo številni možje, žene in mladina, ki si odrgajo čas od družine, dela, študija in prostega časa. Prepričan sem, da je to zelo pomemben kriterij pri razpravi glede smotrne porazdelitve sredstev.

Na koncu bi se še zaustavil ob vprašanju, kako naj na vse to gleda politika in vsi tisti, ki smo na tem področju dejavni in aktivni? Predvsem si ne smemo dovoliti, da bi se ljudje in organizacije počutili osamljene pri reševanju takih situacij. Drugi pomemben vidik je ta, da spodbujamo ljudi k iskanju novih rešitev, ki naj vključujejo čim širšo skupnost. Iz te krize se moramo rešiti vsi skupaj in ne le kot posamezniki, saj konec koncev obstajajo in delujejo vse ustanove, organizacije in društva - za vse nas.

Pravice Krasa in novodobni puntarji

Rimski mlini meljejo zelo počasi. A včasih tudi pohitijo. Prvo srečanje v zvezi s *proseccom*, našim prošekom, je bilo natančno pred nekaj več kot letom dni v prostorih devinskega gradu, ko se je pri nas mudila prva delegacija Ministrstva za kmetijstvo. Prošek in z njim tržaški Kras je postal kar naenkrat zelo zanimiv, nekako strateško pomemben, ko so vinarski kolosi iz Veneta pogruntali, da bi se lahko tudi s slovitim *proseccom* kdaj pa kdaj končalo kot z (danes) nesrečnim tokajcem. Naši kmetovalci in zlasti vinogradniki pa so razumeli, da na oltarju povzdigovanja nove blagovne znamke lahko zahtevajo tudi nekaj drobtin za razvoj kmetijstva na Krasu, ki mu je nedavna določitev zaščitenih *con Natura 2000* skorajda zadala še poslednji udarec.

S podpisom protokola o soglasju med kraškimi proizvajalci, Ministrstvom za kmetijstvo in Deželno se je zaključila zgodba o prizivu na upravno sodišče, ki se je od vsega začetka pokazala kot boj Davida proti Goljatu. V letu dni je vprašanje Krasa in novodobnih puntarjev pridobilo na pozornosti tudi s strani vsedravnih medijev, kar se redkokdaj zgodi. Pozitivna plat te zgodbe je že v tem, da se je določena javnost seznanila z odprtim vprašanjem razvoja kmetijskih dejavnosti na Krasu, kjer je v zavesti večine ljudi le kamen in globine.

Kdor je hotel, je razumel. Našim kmetom in njihovim organizacijam ni šlo za izsiljevanje miloščine. Na kocki je ponos tega prostora. Na mizo so padale morda res zadnje karte, ki bi lahko bile odločilne za izid neskončno dolge partije...

Črke na papirju spremeniti v kolesja razvoja

Sporazum se lahko zlahka zreducira v seznam dobrih namenov, se pravi v sanjsko knjigo obljub, ki se nato slej ko prej razblinijo v vrtincu nezanesljivosti dnevne politike. Ne bi bilo prvič, da bi se to zgodilo. Vemo namreč, da se ne spoštuje niti zakonov, včasih niti ustave - kaj šele sporazume, pa naj bodo še kako ovenčani. O tem sem razmišljal na posvetu, ki so ga predstavniki vzhodno kraških vasi priredili ob 20 - letnici podpisa dokumenta glede protivrednosti za izgradnjo bazovskega Sinhrotrona. Tu smo kasirali le polovico predvidenega denarja, pa tudi ostale obveze so šle podobno pot...

Zato pa je na nas vseh - izvoljenih politikih, javnih upraviteljih, stanovskih organizacijah, samih podjetnikih - da črke na papirju dan za dnem spremenimo v kolesja novega razvojnega stroja. Vladajočim političnim upraviteljem v Rimu in v Trstu bo potrebno ob vsakem koraku vihteti pod nos zapisane obveze. Pri tem bo dragoceno, ko že ne nujno, da poiščemo oz. ohranimo podporo vseh političnih sil, tako kot je bilo nakazano na srečanju lani jeseni, ko sem skupaj zbral vse deželne svetnike, brez izjem, ki so izraz tržaške pokrajine. Časa ni veliko, saj se kmetovalci vsak dan soočajo s težavami vseh vrst.

Smisel obiska predsednika Tonda

V tem je bil smisel obiska predsednika Renza Tonda na Krasu, kjer sem ga pospremil na dve sodobni kmetiji in nato na srečanje s predstavniki konzorcijev in stanovskih organizacij. Nekdo mi je namreč nekaj dni pozneje zlobno prišepnil, da delam reklamo za Deželo. Moj odgovor je: ne za Deželo, le za naš teritorij in ljudi delam reklamo! Na predsednika Tonda, ki ta trenutek ima v marsičem škarje in platno, smo vsi skupaj naredili lep vtis. Zlasti smo mu dokazali, da kraški podjetniki zemlje preprosto zahtevajo neodtujljivo pravico, da lastne dejavnosti še naprej razvijajo in s tem še naprej, tako kot do danes, ustvarjajo bogastvo in delavna mesta ter vrhunske proizvode, ki so najboljša vizitka za ves ta prostor.

Da gre tu za Slovence je le še detajl, ki pa naši zgodbi riše okvir in ji daje smisel.

Igor Gabrovec

Julijan Čavdek

KRAS POD UDAROM

Čaka nas vroč začetek poletja. Desna sredina, ki je na oblasti v Občini Trst, bo skušala za vsako ceno dokončno odobriti zloglasno splošno varianto št. 118 urbanističnega načrta še pred poletnim premorom. To je tudi logično, saj bo jeseni volilna kampanja za spomladanske upravne volitve že stekla s polno paro in bo obravnavanje take žgoče teme zelo nevarno, saj posredno ali nepo-

sredno škodi dobremu delu prebivalstva. Protislovensko nastrojeni desničarji si zato pripravljajo teren. Prav pred kratkim so z dobro premišljenim nizkim udarcem izsilili tak način izbire člana gradbene komisije, ki ni odraz odločitve slovenske skupnosti, marveč stanovskih organizacij, v katerih prevladujejo seveda profesionalci večinskega naroda. Obstaja bojazen in realna nevarnost, da bo lahko v bodočnosti nameščen tehnik, ki bo po volji vladajoče politične strani in bo vse prej kot branil interese naše skupnosti.

Naša stranka se je glede variante št. 118 jasno opredelila in je bila v boju proti njej gotovo najbolj aktivna med silami levosredinske opozicije. Prejšnje poletje smo organizirali niz sestankov po vseh kraških vaseh tržaške občine, na katerih smo našim ljudem predstavili vso dokumentacijo ter ponudili tudi strokovno pomoč pri sestavi ugovorov in pripomb. Glede na to, da nova varianta briše samo na Krasu kar dobrega pol milijona kvadratnih metrov zazidljivih površin, sem osebno pričakoval več ugovorov in pripomb, če že ne majhen ljudski upor, a do tega ni prišlo. Le pri Banih, kjer načrtovana mešana cona v zapuščeni vojašnici grozi s popolnim iznakaženjem vasi, so se prebivalci mobilizirali in ustanovili spontani odbor. Ker je občinska uprava dejansko skrivala novo varianto urbanističnega načrta prebivalstvu, sem se močno potrudil, da smo tudi kot Vzho-dnokraški rajonski svet priredili niz predstavitev po vseh vaseh rajona. Sestanki so bili povsod zelo dobro obiskani. Začeli smo prav pri Banih. Prisotni so bili tudi trije slovenski občinski svetovalci. Prav eden izmed njih je dal pobudo, da bi lahko glede sporne cone pri Banih pripravili kolektivno pripombo in bi v ta namen zbirali podpise na teritoriju. Pobudo naj bi podprle tudi vse levosredinske stranke. In res smo se Banovci in drugi Kraševci angažirali v zbi-

ranje podpisov. Na koncu smo jih zbrali več kot tisoč petsto, a, žal, brez obljubljenih podpore strank. Ko sem poklical občinskega svetovalca, ki je dal pobudo, in ga vprašal za pole s podpisi, je odvrnil, da nima niti enega, še svojega ne! To je dober pokazatelj, da je nasprotovanje načrtu morda le fasadno in da je morda za kulisami že vse zmenjeno. Vseeno pa ne smemo vreči puške v koruzo in prav je, da se še naprej borimo.

Ob coni pri Banih, ki je najbolj surov poseg na teritoriju, je tu še mnogo spornih izbir. Najbolj očitna je nova turistična cona zraven Padrič. Glede le - te obstaja sum, da se za njo skrivajo špekulacije. Prav verjetno je, da je le neke vrste trojanski konj za ponovno gradbeno špekulacijo, podobno tistim pri Briščikih (naselje "Girandole"), Pesku (bivši motel "Val Rosandra"), Miljah ("Marina Muja"), Nabrežini (zaliv in bivši hotel "Europa"). Vsi ti primeri imajo skupni imenovalec

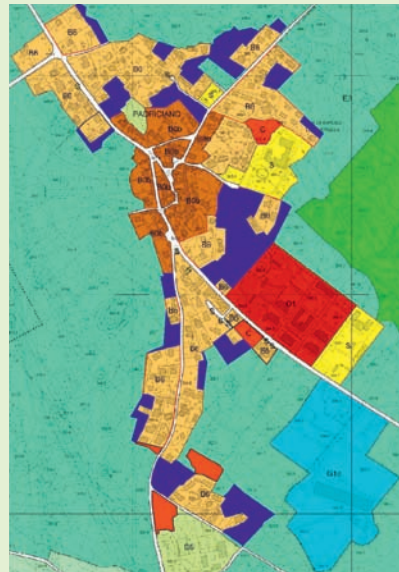
Bani, na povzetku iz urbanističnega načrta je razvidna ogromna površina bivše vojašnice (temno rdeča barva), v modrem domačinom odvzete zazidljive površine.

Bazovica je eden najbolj zgornjih primerov oškodovanja domačinov. Brisane zazidljive površine v vasi (v modrem) merijo skupno kar 92.000 m²

v novih bivalnih naseljih pod krinko turistične namembnosti. Ena najlepših cvetk je tudi parkirišče na bivši državni cesti 202 na Opčinah, ki ga je podjetje kupilo na dražbi za smešno nizko ceno, ob tem pa so ji z novo zazidljivo cono B6 podarili še dober milijonček evrov. Županu so zaradi odkrivanja teh ne ravno "ortodoksnih" poslov v določenem trenutku popustili živci, saj me je na straneh italijanskega tržaškega dnevnika jezno in ostro napadel.

Očitno je, da se za takim urbanističnim načrtom skriva strateški poli-

Na Padričah sta prisotna kar dva primera vnovičnih gradbenih špekulacij, v temno rdečem velika površina bivšega begunskega naselja, v sinji barvi površina nove turistično - rekreativne cone. Kot ponavadi tudi v tej vasi so bile velike zazidljive površine (modra barva) v lasti domačinov brisane (skupaj 72.000 m²)

tični načrt, ki se nadaljuje in počasi nadgrajuje že celo povojno obdobje. Poglavitni cilj je spreminjanje sestave prebivalstva z naseljevanjem novih ljudi. Urbanistični načrt je najbolj tih in prefinjen, a obenem strašansko učinkovit način raznarodovanja. Uničenje in razvođenje naše narodnostne skupnosti, ki v prejšnjem stoletju nista uspela fašizmu in nacizmu, se počasi, brez uporabe sile, udejanjata iz leta v leto. Varianta 118, ki jo je občinski svet odobril v začetku avgusta prejšnjega leta, grozi, da bo zadala še en

hud, potencialno smrtonosen udarec Slovincem v Italiji. Čas bi bil, da se pripravi odmevna manifestacija proti takemu početju in za zaščito naše zemlje, pri kateri bi morala sodelovati celotna civilna družba in vse nam prijazne politične sile. Morda bi bila to dobra priložnost, da preverimo, ali se da našo skupnost, ki je vse bolj podobna Kralju Matjažu, še predramiti ali pa je popolnoma podlegla »sindromu polne riti« in je to danes že nemogoče.

Marko Milkovič

Sekcija Dolina

Dolinska sekcija Slovenske skupnosti je na zadnjih upravnih volitvah v letu 2009 žela dober uspeh. Številke so zelo zgovorne: 405 glasov za našo sekcijo v Dolinski občini ni majhno število, kot so nam nekateri dopovedovali. Posebno v teh časih, ko sta narodna pripadnost in identiteta vsak dan pod udarom. Poudariti je treba, da se je stranka predstavila z našim simbolom lipove vejice, kar se ni zgodilo že precej let. Taka poteza se je obrestovala. Naši volilci so poplačali ves trud, ki smo ga vložili v široko volilno kampanjo na terenu od lanske pomladi pa vse do junija, ko je napočil čas, da se preštejemo. Ob ponovni izvolitvi županje Fulvie Premolin je dolinska sekcija pridobila dva nova predstavnika v občinskem svetu: to sta Marko Šavron in Aljoša Novak. Po dolgih letih delovanja se je od občinskega sveta poslovil sedanji tajnik Sergij Mahnič. Na ramenih novo izvoljenih je sedaj velika odgovornost, za katero je treba dostojanstveno ohranjati ves trud in delo iz prejšnjih let.

Takoj po prvi seji občinskega sveta v juniju 2009 sta si izvoljena svetovalca zadala določene cilje. Odboru sta nakazala vrsto del in posegov, ki so nujno potrebna za dobrobit občanov v dolinski občini. Ena od prvih potez je nedvomno nujno in prepotrebno čiščenje in vzdrževanje občinskih cest in zelenih gredic, saj trenutno stanje ni zadovoljivo. V teku istega poletja pa se je uprava odločila preusmeriti del finančnega preostanka v rebalansu za uresničitev izolacijskega kritja vseh fasad občinske stavbe, ta kar se je treba zahvaliti tudi svetovalcu Šavronu in njegovemu zavzemanju ra rešitev tega vprašanja. Tovrsten poseg omogoča namreč manjšo porabo goriva za gretje take velike stavbe in se torej posledično iz leta v leto obrestuje bodisi iz finančnega kot iz ekološkega vidika. Ta in podobni dosežki so eden izmed ciljev, ki si ga je stranka zadala v volilnem programu.

V mesecu avgustu pa je svetovalec Novak v celoti poskrbel, da se po več kot tridesetih letih udejani nekaj urbanističnih posegov v vasi Mačkolje. Od popravila in asfaltiranja cest, barvanja in ureditve ograj, javnih objektov, do pip za pitno vodo, klopi v središču vasi za ostarele, posodabljanj smerokazov in splošnega vzdrževanja vasi kot take. Naša svetovalca sledita takim posegom tudi za vas Ricmanje, Pesek, Frankovec, Krmenko. Skratka oba novoizvoljena svetovalca se aktivno zavzemata za reševanje različnih problematik, ki težijo občane. Naj omenimo tu še reševanje konvencij, udejanjenje

slovenskega jezika v raznoraznih aktih, transakcije z lokalnimi srenjami, problematiko kulturnih in športnih društev, ohranjanje objektov kot so srenjske hiše, pokopališča in še in še bi lahko naštevati.

V prihodnjih letih nas čakajo veliki izzivi. Zavedati se moramo, da, žal, čut narodnostne identitete ni več tak, kot smo ga poznali pred desetletji. Družba se spreminja iz dneva v dan. Vse bolj se uresničuje tiha, a precej globoka asimilacija, ki trga vezi med Slovenci. Še danes nimamo uresničenih nekaterih upravičenih zahtev v naši občini, kot so dvojezični smerokazi ali pa vidna dvojezičnost v javnih ustanovah (npr. banke, pošte). Razvidno je, da se kulturni domovi, srenjske hiše, društva in ne nazadnje naše cerkve praznijo. Potrebno je, da se med seboj družimo in gojimo našo kulturo in identiteto bolj povezano in zavzeto. Nujno je, da take ideale posredujemo naši mladini: v dobi, ki jo doživljamo, je njena identiteta ohromljena.

Ohranjanje slovenskih šol in objektov je za našo sekcijo primarne važnosti. Državna in deželna oblast nikakor ne olajšata delovanja uprave kot tudi ne svetovalcev, ki si želita v skupni sinergiji celotne sekcije udeležiti celotno vrsto idej in posegov, za katere se zavzemamo že od samega začetka novega mandata. Vse manj je tudi na razpolago finančnih sredstev.

V tem mandatu želimo prisluhniti občanom ter prenesti njihove nasvete upravi. Prav tako želimo prisluhniti ostarelim in njihovim domačim. Zavzemamo se za vzpostavitev nekega socialnega ravnovesja s tem, da pripomoremo k izboljšanju storitev za mlade in številne družine, ki se kljub manjši ekonomski krizi na našem območju spopadajo z vedno večjimi stroški za storitve in vzdrževanje družinske celice. Zavzemamo se, da bi naše okolje ostalo vsaj takršno, kot ga poznamo danes. Ostro nasprotujemo izgradnji vplinjevalnika v miljskem zalivu in hitri železnici TAV na območju naše občine. Temu pričajo številne pobude, ki jih je tudi naša sekcija uspešno izpeljala na terenu s pobarvanjem podpisov in manifestacijami v volilni kampaniji.

Tako se "z glavo na ramenih" počasi že bližamo koncu prvega leta novega mandata v občinskem svetu. Polni dobre volje in namenov bomo skušali naprej delati v dobrobit naše stranke in slovenske narodne skupnosti na tem območju. Naj ob koncu še omeniva, da ima sekcija aktivno spletno stran. To je www.sskdolina.org. Tu lahko najdete vrsto informacij, spletna stran pa predstavlja še dodaten kontakt z občani v naši občini.

Svetovalca SSK
v občini Dolina
Aljoša Novak
Marko Savron

35-letnica Slovenske skupnosti

Letos se spominjamo 24. maja 1975, ko smo v Devinu organizirali prvi deželni kongres Slovenske skupnosti. To praznovanje seveda ne sme biti samo sebi namen, ampak je prav, da pregledamo opravljeno delo, ki navsezadnje ni

rečemo, da je bilo naše najbolj uspešno politično delovanje v šestdesetih letih, ko smo v okviru levo-sredinske koalicije uspešno delovali, tako v Trstu kot v Gorici, v mestnih in pokrajinskih upravnih telesih, v katerih so bili tudi demokristjani in socialisti.

Julijan Čavdek ob otvoritvi razstave plakatov Slovenske skupnosti v Gorici

nepomembno, in da ga predstavimo tudi mlajšim generacijam. Tedaj, maja 1975, se je uresničila naša želja, da bi v enotno organizacijo združili sestrski organizaciji Trsta in Gorice. To je bil v nekem smislu tretji korak organiziranosti samostojnega slovenskega političnega nastopanja. Prvi je bil narejen že leta 1947, v težkih časih, z nastankom Slovenske demokratske zveze v Trstu in Gorici. Kasneje so se razne politično in nazorsko različno usmerjene struje, ki so nasprotovale vključevanju v italijanske stranke in so zagovarjale samostojno politično nastopanje, združile v enotno politično organizacijo - Slovensko skupnost, tako v Trstu kot v Gorici. Do tedaj smo družno nastopali samo na deželnih volitvah. Tretji korak, kot rečeno, ki predstavlja poenotenje organizacije in njenega vodstva v deželno strukturo, je bil storejn maja leta 1975 v Devinu.

Od tedaj je naša organizacija doživela veliko sprememb političnih okoliščin, v katerih smo delovali. Opravili smo nešteto bolj ali manj uspešnih volitev, tudi evropske v sodelovanju z drugimi narodnimi manjšinami v Italiji. In različne okoliščine so nam omogočile, ali bolje rečeno vsilile, razna politična zavezništva, da smo lahko opravili našo osnovno nalogo: koristiti naši slovenski narodni skupnosti.

Brez nobenega dvoma lahko

Tedaj smo bili podvrženi ostrim kritikam komunistične partije, ki je bila v opoziciji in ki je zaničevala vsak naš upravni ali politični uspeh. Pa vendar lahko s ponosom rečemo, da so nekateri naši tedanji uspehi še danes v veljavi. (Slovenski krajevni napisi po nekaterih vaseh, imenovanje ulic po slovenskih pesnikih, slovenska psihopedagoška služba, uporaba slovenščine v krajevnih svetih, prevajalska služba itd.) V tistih letih so zastopniki naše stranke tudi enakopravno upravljali občinska in pokrajinska odborništa v Trstu in Gorici. Danes se je taka možnost ohranila samo še na Goriški pokrajini.

Kot naš poseben uspeh, na katerega sem še najbolj ponosen, lahko štejemo tudi, da smo svoječasno dosegli možnost predstavitve liste Slovenske skupnosti v celi deželi, tudi v Videmski pokrajini, in smo torej dosegli tudi volivce v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, s katerimi smo na volitvah rešili mandat našega deželnega svetovalca.

Politične okoliščine, v katerih je v teh štirih desetletjih delovala naša stranka, so se radikalno spremenile, mimo naše volje. Najhujši preobrat je bil gotovo ob zgodovinskem podpisu Osimskega sporazuma leta 1975. Tedaj je nastal, predvsem na Tržaškem, pravi politični potres, ko je iz ljudskega protesta nastala Lista za Trst in so se zmešale vse karte političnih strank na Tržaškem. Levo-sredinska koalicija je propadala in prvo violino je zaigrala do Slovencev neprijazna Lista za Trst. V tistih političnih okoliščinah smo Slovenci popolnoma izpadli iz politične igre. Kot tudi sedaj, ko ponekod vlada koalicija, v kateri je vključena nekdanja misovska stranka.

Seveda smo doživeli tudi drug politični udarec, ko so naši levo-sredinski zavezniki izglasovali tak deželni volilni zakon, da naš svetovalec ni mogel več prestopiti deželne praga. Tako smo bili nekaj mandatov odsotni v najvišjem deželnem političnem telesu. Ta krivica se je popravila šele, ko smo lahko v spremenjenih političnih okoliščinah, ko je bil za deželnega predsednika

izvoljen Ricardo Illy, izvolili pokojnega Mirka Špacapana, in na zadnji volitvah, spet v novih okoliščinah, izvolili Igorja Gabrovca. Bralcem se oprostam za ta, morda nekoliko predolg zgodovinski pregled, a prav je, da predvsem mladi zvedo, kakšni so bili naši predhodni politični koraki.

Naj ob tem tudi spomnim, da so se na političnem prizorišču tudi v naši deželi politične okoliščine spremenile. Pomislimo samo, koliko strank je v teh štirih desetletjih izginilo iz prizorišča, recimo nekoč vsemogočna Kršćanska demokracija in pa ponosna, da ne rečem včasih naduta socialistična stranka; kako so se nekatere stranke razcepile in preobrazile, recimo nekoč udarna Komunistična partija. Lahko nam je torej ne samo v tolažbo, temveč tudi v ponos, da pa smo mi še vedno tu, z našim tradicionalnim volilnim znakom, z lipovo vejico. Mnogi so nam že zdavnaj prerokovali izginotje, nekateri so nas poskušali vključiti v svoje vrste, ker smo pač kot samostojna stranka v tej državi motilni element, ki gre svojo lastno politično pot. Lahko pa s ponosom sprejmemo ugotovitev nekdanjega političnega veljaka v matični domovini, da smo namreč politični seizmograf manjšine, ki bi ga bilo treba ustvariti, ko bi ga ne imeli. Na to vlogo smo lahko upravičeno ponosni.

Seveda so se v teh štirih desetletjih politične okoliščine našega delovanja zelo spremenile in svojo nalogo obrambe interesov slovenske narodne skupnosti v Italiji pač opravljamo ustrezno z okoliščinami, v katerih nam je dano delovati. Današnja politična slika, ko je marsikje na vladi desno-sredinska koalicija, ni naši skupnosti in delovanju naše stranke najbolj naklonjena, ni najbolj rožnata. Še vedno se moramo boriti za izvajanje zaščitnega zakona za našo skupnost, ki smo ga po dolgih letih dočakali. Finančna sredstva, ki so naši skupnosti po veljavnih zakonih dodeljena, so vedno manjša, tako da je delovanje marsikatere naše organizacije ogroženo. Asimilacija iz bioloških ali okoliških faktorjev napreduje, pa vendar ni razloga za malodušje, ker se naši ljudje vedno bolj uveljavljajo na najrazličnejših področjih. Tudi naši izvoljeni predstavniki po svojih močeh požrtvovalno opravljajo svojo nalogo. Seveda ugotavljamo še vedno nekatera politična protislovja, ko smo v nekaterih, predvsem manjših krajevnih upravah v opoziciji, drugod pa v skupni koaliciji. To so pač ostanki nekkih zgodovinskih danosti, za katere upam, da jih bo čas popravil. Delajmo torej še naprej po svojih najboljših močeh v dobrobit naše celotne narodne skupnosti.

*Ultra posse pa nemo tenetur.
(Nihče ni dolžan storiti več, kot zmore)*

Rafko Dolhar

Deželni svet Slovenske skupnosti vabi na svojo slavnostno sejo ob 35-letnici skupnega delovanja na Tržaškem in Goriškem, ki bo 17. junija 2010 ob 19. uri v restavracij Kariš na Pesku.

Mladi za mlade na 10. kongresu mlade Slovenije v Portorožu

Predstavniki skupine Mladi za Mlade so se konec maja udeležili 10. kongresa podmladka stranke Nove Slovenije v Portorožu. Vse se je vršilo v kongresni dvorani Hotela Bernardin, kjer je potekal formalni del, medtem ko je bil neformalni del v Piranu.

Program kongresa Mlade Slovenije je bil zelo bogat. Kongres je otvoril predsednik Mlade Slovenije Jernej Vrtovec, nato pa je imel govor evropski poslanec Lojze Peterle. Naslednja gostja je bila predsednica Študentske organizacije Slovenije (ŠOS) Katja Šoba, ki je predstavila problematiko malega dela za študente v Sloveniji. Bivša ministrica za delo, družino in socialne zadeve je nato obrazložila predlog novega družinskega zakonika. Prvi dan kongresa je zaključila tudi Ljudmila Novak, predsednica Nove Slovenije. Govorom so sledile žive razprave, ki so jih spodbujala vprašanja mlade publike.

Večerni program je bil zelo pester. Po večerji v sugestivni restavraciji na nabrežju v Piranu so se udeleženci preselili na ladjo, kjer je bil organiziran žur. Tu so se mladi lahko zabavali pozno v noč, saj je ladja med petjem in plesom plula po celem Piranskem zalivu. V veselem vzdušju različne glasbe so se mladi spoznavali in navezovali prijateljske stike.

Naslednjega dne je Danijel Starman, predstavnik Civilne iniciative za mejo v Istri, predstavil spor Slovenije s Hrvaško na temo Piranskega zaliva. Omenil je sporno točko arbitražnega sporazuma, proti kateremu se je stranka izrekla. V nedeljo je nastopil tudi Tomaž Špacapan, deželni tajnik mladih Slovenske Skupnosti, ki je predstavil delovanje skupin Mladi za Mlade v Trstu in Prihodnosti na Goriškem, obenem pa spregovoril o širši problematiki Slovencev v Italiji. Omenil je politično

razdvojenost in potrebo po enotnosti, ki še vedno predstavlja kamen spotike za Slovence v Italiji. Zanimanje s strani občinstva je bilo veliko, saj so mladi s Slovenije postavljali veliko vprašanj.

Kongres je nadaljeval še s sprejemom resolucij in razprav, zaključil pa se je s kosilom.

To je bila nedvomno priložnost za nadaljnje povezovanje z mladimi iz matične države, s katerimi imamo Slovenci v Italiji še danes premalo stikov.

V TRSTU MLADI SLOVENSKE SKUPNOSTI S TONETOM KRKOVIČEM

Ob 20. letnici ustanovitve Manevrske Strukture Narodne Zaščite smo Mladi SSK v goste povabili takratnega ustanovitelja in načelnika Manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ) brigadirja Toneta Krkoviča. To je eden najbolj znanih slovenskih vojakov, človek, ki nosi zasluge osamosvojitve Slovenije. Tudi dejstvo, da prav osamosvojitvena vojna, ki se je sprožila na Balkanu, ni bila tako krvava, se šteje za Krkovičevo zaslugo.

Povabilo mladih je Tone Krkovič z navdušenjem sprejel in v petek, 7. maja 2010, prišel v Trst na sedež naše stranke, da bi nam kaj več povedal o osamosvojitvi, MSNZ - ju, brigadi MORiS in svojih osebnih izkušnjah v vojski. Najprej je njegov lik na kratko orisal deželni predsednik Mladih SSK, Aljoša Jarc, ki je Krkoviču podal prva vprašanja. Brigadir je svoje razmišljanje uvodoma navezal na vprašanje o TIGR - u, katerega ideali so še zdaj zelo aktualni. »Domoljubnost tigrovcev bi morala biti vsem Slovincem v zgled, kar pa ne pomeni, da bi mo-

rali sami seči po orožju«, je poudaril Krkovič. Govora je bilo naposled o specialni brigadi MORiS, katere poveljnik je bil prav Krkovič. Povedal nam je, kako je enoto ustanovil in jo vodil vse do njene ukinitve. Iz nje se je potem rodila Enota za Specialno Delovanje. »Pravi poveljnik mora stopiti med vojake in z njimi opravljati trdo vsakdanje delo specialca,« je poudaril Krkovič. V nadaljevanju je tudi omenil dogodek, ko si je zlomil nogo med skokom s pa-

dalom. Krkovič je spregovoril tudi o Manevrski Strukturi Narodne Zaščite. Poudaril je pomen MSNZ - ja in orisal potek organizacije najprej strukture, potem pa še načrtov za osamosvojitveno vojno. Izvedbo tako kompleksne vojaške akcije Krkoviču in ostalim osamosvojiteljem zavidajo vojaki iz vsega sveta, vključno z izraelskimi in ameriški, ki ga smatrajo za neke vrste slovenskega George - a Washingtona. Mladi poslušalci so z zanimanjem želeli izvedeti še več podrobnejših informacij o delu v vojski in o podobnih temah in so Krkoviču postavili marsikatero zanimivo vprašanje, med drugim tudi o prisotnosti politike v vojaškem sektorju in o zavednosti med slovenskimi vojniki. Glede tega je Krkovič povedal, da v vojski vlada nevidna politika, ki se navzven sploh ne opazi. Glede zavednosti svojih vojakov pa je bil pozitivnega mnenja, češ da je v slovenski vojski ne manjka.

Krkovič je za zaključek podaril mladim svojo fotografijo v času brigade MORiS ter zgoščenko s filmom o osamosvojitvi Slovenije. Povedal je, da ostaja na razpolago za katerokoli predavanje tudi v prihodnje. Po predavanju pa se je brigadir Krkovič z mladimi še dolgo zadržal v prijetnem kramljanju.

Mladi Slovenske Skupnosti

Skupina Mladi za mlade organizirala obisk svetovalca Evropske ljudske stranke Klemena Žumra v Trstu in Gorici

Skupina Mladi za mlade je pred nedavnim v svoji sredi gostila svetovalca Evropske ljudske stranke Klemna Žumra, ki se v zadnjem letu precej posveča problematiki spoznavanja in povezovanja Slovencev izven matične domovine. Namen srečanja je bil tokrat spoznavanje Slovencev v Italiji, njihovega življenja, delovanja ter njihovih ustanov.

V Trstu so mu mladi najprej pokazali središče mesta z Narodnim domom in gledališčem, nakar so obiskali uredništvo Primorskega dnevnika in se pogovorili z upravnim direktorjem Paolom Mahorčičem. Od tu so se odpravili na srečanje z ravnateljico in nekaterimi predstavniki dijakov liceja France Prešeren. Klemen Žumer jim je na kratko predstavil delovanje Evropske zveze v duhu povezovanja in predstavil različne možnosti, ki jih mladim ponuja Evropski parlament. Sledil je še obisk slovenskega sedeža radia in televizije RAI ter ogled šol pri Svetem Ivanu, kjer se najbolj jasno kažejo pomanjkljivosti s strani države, ki nikakor ne skrbi dovolj za obnovo in redno vzdrževanje naših šolskih poslopij.

V popoldanskih urah si je Klemen Žumer v spremstvu mladih seznanil še z raziskovalnim inštitutom Slori, Narodno in študijsko knjižnico ter uredništvom Mladike. Sledil je zgodovinski del programa: obisk Rižarne, spomenika bazoviškimi junakom ter openskega streljišča. Mladi so svetovalca opozorili tudi na problematiko izkripljenega prikazovanja povojnih zločinov s spomenikom infojbrancem v Bazovici.

Naslednjega dne se je delegacija odpravila do šolskega centra v Gorici. Goriško stvarnost je najprej prikazal Peter Černic, ki je Žumru predstavil šolski center, za katerega nosi zasluge pokojni Mirko Špacapan in ki danes predstavlja bistvo slovenske manjšine na Goriškem. Na šolah je bilo srečanje z dijaki in profesorji zelo prijetno in občuteno, saj so gosta nekateri mladi že poznali iz lanskega obiska nekaterih razredov v Bruslju. Žumra so dijaki radi spraševali o njegovem delovanju in načrtih za prihodnost. Mladi so gosta potem pospremili do Kulturnega doma in Kulturnega centra Lojze Bratu, kjer si je ogledal razstavo volilnih plakatov ob 35. obletnici stranke Slovenske Skupnosti na Goriškem ter športni center. Obisk se je zaključil s klepetom v kavarni v središču mesta.

Uredništvo in uprava: **TRST, Ulica G. Gallina 5**

SKUPNOST - Reg. na sodišču v Trstu dne 22. januarja 1977, št. 509. Odgovorni urednik Alojz Tul. Izdaja društvo Skupnost. Poštni tekoči račun: 14739346. Tiska **Graphart s.r.l.** - Ulica Josip Ressel 5, 34018 Dolina (Trst), tel. 040/8325150.

stran so pripravili člani
skupine Mladi za mlade
iz Trsta